

Grundläggande granskning 2024

Alingsås kommun

Nämnd/styrelse: Socialnämnden

Sammanträdesdatum och beslutsparagraf för nämndens/styrelsens behandling: 2024-09-17

Bakgrund och syfte

Den kommunala revisionen är ett lokalt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen samt pröva ansvarstagandet för styrelse och nämnder.

Enligt kommunallagen granskar revisorerna årligen all verksamhet som bedrivs inom styrelsens/nämndernas verksamhetsområden, i den omfattning som följer av god revisionsred. Revisorerna prövar:

- om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt
- om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt
- om räkenskaperna är rättvisande, samt
- om den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av tre delar:

- Grundläggande granskning
- Fördjupad granskning
- Granskning av delårs- och helårsbokslut.

Den årliga grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse, styrning och intern kontroll.

Syftet med den grundläggande granskningen är att se huruvida nämnden har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Instruktioner

Svaren ska kunna härledas till revisionsbevis som styrker svaret, d.v.s. verifieras genom dokument, protokoll mm.

Revisionsunderlaget ska behandlas av nämnden/styrelsen vid lämpligt sammanträde.

Ifyllt revisionsunderlag med tillhörande bilagor skickas senast **2024-10-17** till Viktoria Bernstam, uppdragsledare/sakkunnig revisor.

Notera att processer, rutiner mm. behöver beskrivas i respektive fält.

Vänligen observera att bilagor som bestyrker svaren behöver skickas in (se separat checklista handlingar grundläggande granskning 2024).

1	Verksamhetsstyrning och uppföljning	Ja	Nej	Delvis	Vet ej
1.1	Har nämnden/styrelsen fastställt nämndspecifika mål kopplat till fullmäktiges övergripande mål?	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning: Socialnämnden antog Socialnämndens budget för 2024-2026 vid nämndens sammanträde 2023-12-12 § 63, diarienummer 2023.092 SN.</p> <p>Socialnämnden bidrar enligt denna till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål och indikatorer genom totalt fyra formulerade mål kopplade till tre av fullmäktiges prioriterade mål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alingsås växer genom att stärka och uppmuntra arbetsliv, näringsliv och föreningsliv 2. I Alingsås finns goda livsmiljöer genom en långsiktig ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling 3. Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen <p>Nämndens mål kopplat till kommunens första och andra prioriterade mål omhändertar identifierade risker i nämndens väsentlighets- och riskanalys, målet ligger även i linje med ett av kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. Två av nämndens mål är direkt kopplade mot kommunens andra prioriterade mål och ett mål är direkt kopplat mot kommunens tredje prioriterade mål. Vid beskrivningen av nämndens mål anges även vilka av de globala målen i Agenda 2030 som nämndens arbete med respektive mål bidrar till. (Se Socialnämndens budget för 2024-2026, sid 3-6)</p> <p>Nämndens mål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alingsåsare ska vara självförsörjande i högre utsträckning (kopplat till KF´s mål 1 och 2) 2. Våldet i nära relationer ska minska (kopplat till KF´s mål 2) 3. Alingsåsare ska erbjudas riktat förebyggande insatser för att minska riskbruk och beroendeproblematik (kopplat till KF´s mål 2) 					

	4. Alingsåsaren ska ha inflytande över sina insatser och få gott bemötande från socialtjänsten (kopplat till KF´s mål 3)				
1.2	Har nämnden/styrelsen formulerat målen så att de är mätbara?	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning:</p> <p>För varje mål finns en beskrivning av uppföljning/nyckeltal, samt uppgift om nuläge (per 31/8 2023) och målvärde för 2024, se sid 3-6 i socialnämndens budget 2024–2026.</p> <p>För nämndens <u>mål 1</u>, Alingsåsare ska vara självförsörjande i högre utsträckning, har följande nyckeltal tagits fram:</p> <p>Nyckeltal 1: Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)</p> <p>Målvärde: 70 Nuläge 2023: 75</p> <p>Nyckeltal 2: Biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, antal (personer som uppburit ekonomiskt bistånd i 10 månader eller mer.</p> <p>Målvärde: <166 Nuläge 2023: 166</p> <p><u>Mål 2</u>: Våldet i nära relationer ska minska</p> <p>Nyckeltal: Antal våldsutövare som får stöd, antal</p> <p>Målvärde: >20 Nuläge 2023: 19</p> <p><u>Mål 3</u>: Alingsåsare ska erbjudas riktat förebyggande insatser för att minska riskbruk och beroendeproblematik</p> <p>Nyckeltal: Aktualiserade personer avseende beroendeproblematik, antal</p>					

	<p>Målvärde: <315 Nuläge: 333</p> <p>5. <u>Mål 4</u>: Alingsåsaren ska ha inflytande över sina insatser och få gott bemötande från socialtjänsten Nyckeltal 1: Upplevt inflytande, andel positiva svar (%) Målvärde: >60% Nyckeltal 2: Upplevt bemötande, andel positiva svar (%) Målvärde: >75%</p> <p>(Källa: Anonymiserade svar från enkät som skickas ut till individer vars insatser avslutats.)</p> <p>Båda nyckeltalen kopplade till mål 3 avser nya mätetal för 2024 och historiskt utfall finns därför inte tillgängligt.</p>				
1.3	Följer nämnden/styrelsen upp hur måluppfyllelsen utvecklas under året?	☒	☐	☐	☐
	<p>Beskrivning:</p> <p>Ja, genom delårs- och årsrapport. Målen följs upp inför del – och årsbokslut.</p> <p>En bedömning av nuläget görs genom följande signalfärger:</p> <p>Ej uppfyllt Delvis uppfyllt I hög grad uppfyllt Helt uppfyllt </p> <p>Uppföljningen vid delårsbokslutet 2024 visar att tre av fyra mål är uppfyllda i hög grad, och att ett mål är helt uppfyllt (Alingsåsaren ska ha inflytande över sina insatser och få gott bemötande från socialtjänsten). Se Socialnämndens delårsbokslut 2024.</p>				
1.4	Vid eventuella avvikelser från måluppfyllelsen får nämnden/styrelsen en analys av orsaker till avvikelserna?	☒	☐	☐	☐
	<p>Beskrivning:</p>				

	Ja, i samband med att måluppfyllelsen följs upp vid delårs- och årsbokslut finns även en analys och orsaksförklaring kopplat till måluppfyllelsen. Se Socialnämndens delårsbokslut 2024, mål 1-4, sid 4-6.				
1.5	Beslutar nämnden/styrelsen om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	☒	☐	☐	☐
	<p>Beskrivning:</p> <p>Kommentarer och analys till respektive mål i Socialnämndens delårsbokslut 2024 har inte gett upphov till några åtgärder. Av delårsbokslutet framgår hur förvaltningen arbetar för att nå nämndens mål, se sid 4-6.</p>				
1.5	<p>Har en verksamhetsplan antagits?</p> <p>Ja, ingår i Socialnämndens budget 2024-2026.</p>				

1.6 Utfall och prognos måluppfyllelse

Hur ser utfallet ut vid delåret vad avser måluppfyllelsen samt vad är prognosen för helåret?
Vänligen ange utfall och prognos för respektive mål (1, 2, 3, 4 osv.)

Uppföljningen vid delårsbokslutet 2024 visar följande avseende måluppfyllelse och prognos:

Mål 1: Alingsåsare ska vara självförsörjande i högre utsträckning

Nyckeltal 1: Antal vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Utfall 31/8 2023: 166

Utfall per delåret 31/8 2024: 190

Prognos helår: Mål <166, kommer sannolikt ej att uppnås under året.

Nyckeltal 2: Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)

Utfall 31/8 2023: 70

Utfall per delåret 31/8 2024: 87

Prognos helår: Mål 75, redan uppnått.

Andel vuxna personer som inte återkommit till försörjningsstöd inom ett år efter avslutat försörjningsstöd är 87 procent 2024, jämfört med 70 procent 2023, vilket innebär att en lägre andel personer har återaktualiserats. Målvärdet har dock inte nåtts avseende antal vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd och prognosen är att det sannolikt inte kommer att uppnås under året. Per augusti har två av tre hushåll långvarigt ekonomiskt bistånd och en anledning till att färre personer återaktualiseras beror på att en lägre andel ärenden avslutas.

Mål 2: Våldet i nära relationer ska minska

Nyckeltal: Antal våldsutövare som får stöd, antal

Utfall 31/8 2023: 14

Utfall per delåret 31/8 2024: 8

Prognos helår: Målvärdet >20, kommer inte att kunna nås fullt ut.

Detta beror till delar på mottagligheten i målgruppen och till delar på att personalsituationen inom avdelning unga gjort att ambitionen behövt sänkas till förmån för annan lagstadgad verksamhet.

Mål 3: Alingsåsare ska erbjudas riktat förebyggande insatser för att minska riskbruk och beroendeproblematik

Nyckeltal: Aktualiserade personer avseende beroendeproblematik, antal

Utfall 31/8 2023: 263

Utfall per delåret 31/8 2024: 298

Prognos helår: Målvärdet <315 beräknas vara svårt att uppnå fullt ut.

I samverkan med VGR erbjuds riktat förebyggande insatser kopplat till beroendeproblematik genom bland annat socialmedicinsk mottagning och Mini-Maria. Nämnden har även en omfattande fältverksamhet, bland annat med syftet att minska riskbruk och beroendeproblematik. Bilden de senaste åren är dock att beroendeproblematiken ökat vilket också stärks av att fler personer aktualiseras. Per augusti har 298 personer aktualiserats, en ökning med 13 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Bedömningen är att det därmed kommer vara svårt att understiga målnivån.

Mål 4: Alingsåsaren ska ha inflytande över sina insatser och få gott bemötande från socialtjänsten

Nyckeltal 1: Upplevt inflytande, andel positiva svar (%)

Nytt mätetal för 2024, utfall 2023 saknas därför

Utfall per delåret 31/8 2024: 66

Prognos helår: Målvärdet >60 redan uppnått

Nyckeltal 2: Upplevt bemötande, andel positiva svar (%)

Nytt mätetal för 2024, utfall 2023 saknas därför

Utfall per delåret 31/8 2024: 77

Prognos helår: Målvärdet >75 redan uppnått

I undersökningar efter avslutad insats upplever alingsåsarna att man i hög grad har haft inflytande över sina insatser och att man har fått ett gott bemötande.

2	Ekonomistyrning och uppföljning	Ja	Nej	Delvis	Vet ej
2.1	Har nämnden/styrelsen fastställt en budget för aktuellt år?	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning:</p> <p>Socialnämnden antog Socialnämndens budget för 2024-2026 vid nämndens sammanträde 2023-12-12 § 63, diarienummer 2023.092 SN.</p> <p>Hösten 2023 beslutade kommunfullmäktige att flytta över kommunens arbetsmarknadsenhet och integrationsenhet från Kultur och utbildningsnämnden till Socialnämnden och utse nämnden till kommunens arbetslöshetsnämnd. Från 2024 ansvarar Socialnämnden därmed för kommunens verksamhet inom individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri samt arbetsmarknadsinsatser och integrationsverksamhet. Inom dessa områden ger socialnämnden insatser i form av råd, service och stöd till barn, ungdomar, vuxna samt familjer.</p> <p>I budgeten konstateras bland annat att socialnämnden under planperioden behöver fortsätta arbetet med att ställa om verksamheten i syfte att skapa effektfulla och kostnadseffektiva processer, samt arbeta för en intensifierad samverkan för att kunna möta Alingsåsarnas behov. Detta i linje med föreslagna förändringar i lagstiftningen i och med ny socialtjänstlag; Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag, SOU 2020:47, men också den nationella förflyttningen i och med "Nära vård".</p>					
2.2	Följer nämnden/styrelsen upp det ekonomiska utfallet och upprättar prognoser tillräckligt under året?	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning:</p> <p>I enlighet med Alingsås kommuns styrmodell (KF 2019-11-27 § 218) följer kommunfullmäktige upp kommunens budget två gånger om året, per augusti månad för delår och per december månad för helår. Därtill genomförs månadsuppföljningar av nämndernas ekonomi, med fördjupad månadsuppföljning per april månad samt löpande analys av verksamheterna. Respektive nämnds beslut om fördjupad månadsuppföljning föregås av dialogmöten, både på tjänstemanna- och politisk nivå.</p> <p>Varje nämnd ansvarar enligt styrmodellen för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten, utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Vid befarade</p>					

	<p>avvikelser i förhållande till budget ska en handlingsplan för budget i balans upprättas och rapporteras till kommunstyrelsen. Respektive nämnd beslutar om sin månadsuppföljning.</p> <p>Socialnämnden avlämnar månatligen en uppföljning av det ekonomiska läget inom socialförvaltningens verksamheter, samt en prognos för resterande del av året. Månadsuppföljningen är upprättad i enlighet med de centralt angivna anvisningarna och inkluderar en fördjupad uppföljning av det ekonomiska läget inom socialnämndens verksamheter samt helårsprognos.</p> <p>Socialnämndens uppföljningar under budgetåret 2024, per delår 2024:</p> <p>Månadsuppföljning har skett i</p> <ul style="list-style-type: none"> • februari 2024, nämndens sammanträde 2024-02-13, §5 • mars 2024, nämndens sammanträde 2024-03-19 §10 • april 2024, nämndens sammanträde 2024-04-16 §18 • maj (fördjupad månadsuppföljning) nämndens sammanträde 2024-05-24 §23 • juni, nämndens sammanträde 2024-06-11 §32 				
2.3	<p>Får nämnden/styrelsen en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget?</p> <table border="1" data-bbox="1055 756 1375 863"> <tr> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </table>	☒	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐		
	<p>Beskrivning:</p> <p>Ja, exempelvis i samband med <u>månadsuppföljning vid nämndens sammanträde 2024-04-19</u>. Inför nämndens sammanträde har Socialförvaltningen har i skrivelse 9 april 2024 lämnat följande yttrande: Årets tredje uppföljning visar på att den negativa avvikelser som inledningsvis uppstått har fortsatt att öka per mars, även med hänsyn tagen till den upplupna semesterlöneskulden. Precis som i utgången av 2023 har året inletts med ett fortsatt högt utfall av köpt vård, även om budgeten stärktes markant inför 2024. Även volymen av antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd har fortsatt att öka och befinner sig på en liknande nivå som inledningen av 2021 vilket har medfört ett utfall som är högre än budgeterat. Avdelning unga har arbetat fram ett antal strategier för att säkerställa budgetföljsamhet under året. Även det pågående arbetet med en Alingsåsmodell förväntas begränsa kostnadsutvecklingen inom ekonomiskt bistånd. Sammanfattningsvis indikerar utfallet i mars att nämndens ekonomi är ansträngd men att avvikelserna bör kunna åtgärdas under året och att det inte finns någon anledning till att lämna en prognos som avviker från budget i detta läget.</p>				

Även i samband med nämndens sammanträde 2024-05-14 har förvaltningen i skrivelse den 6 maj 2024 lämnat ett yttrande: Per april 2024 redovisar Socialnämnden en negativ budgetavvikelse om 2,0 mnkr med hänsyn tagen för den upplupna semesterlöneskulden och prognosen för året är en negativ avvikelse om 3,0 mnkr. Nettokostnadsutvecklingen för perioden uppgår till 13,0 procent vilket bör jämföras med kommunbidraget som ökade med 9,4 procent. Årets inledning har karaktäriserats av ett högt inflöde av aktualiseringar, avvikande höga kostnader för köpt vård och en temporär personalutökning genom konsulter inom myndighetsutövande personal på avdelning unga. Därtill har ett antal medarbetare, främst avgränsade till avdelning unga, sagt upp sig på egen begäran och arbetar under uppsägningstid. Det kommer skapa ytterligare tillfälliga vakanser som till del riskerar att behöva täckas med ytterligare konsulter. Den förvaltningscentrala bufferten om 1,5 procent av kommunbidraget är fullt intecknade i prognosen.

Socialnämnden ger vid sammanträdet 2024-05-14 förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att säkerställa de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna för nämnden att bedriva verksamhet inom tilldelad budgetram.

Uppföljningen per maj som sker inför nämndens sammanträde 2024-06-11 visar att det ackumulerade underskottet fortsätter öka i enlighet med prognosen som presenterades i samband med fördjupade månadsuppföljningen per april och prognosen för året kvarstår på -3,0 mnkr. Nämnden bedöms ha ett underliggande strukturellt underskott om 4,5 mnkr på helårsbasis eller motsvarande 1,8 procent av kommunbidraget i 2024-års nivå. För att hantera detta och säkerställa en budget i balans framåt presenteras även förslag på kostnadsminskande åtgärder i enlighet med Socialnämndens beslut, SN 2024-05-14, §23.

I socialnämndens delårsbokslut 2024 redovisas resultat för bokslutsperioden med -6,8 mnkr, vilket är ett sämre utfall än vad som kunnat förväntas utifrån tidigare prognoser. Det prognosticerade resultatet för året uppgår till -5,0 mnkr och inbegriper att externa placeringar kommer minska under slutet av året.

Resultatavvikelsen har fortsatt öka under sommaren och utvecklingen har inte följt tidigare prognoser. Det beror framförallt på att ett oväntat inflöde har motverkat effekterna av hemtagningar från externa placeringar samt en fördröjning av effekterna av Framsteget samt att nämndens buffert varit intecknad och att möjligheterna att parera oförutsedda händelser därför varit obefintlig. Om situationen förvärras kan det finnas anledning att revidera prognosen ytterligare under hösten.

2.4	Beslutar nämnden/styrelsen om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser?	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning:</p> <p>Budgeterad buffert för oförutsedda kostnader sänks i Socialnämndens budget för 2024-2026 till knappt 1,5 procent av budgetramen jämfört med 2 procent 2023. Detta dels mot bakgrund av att finansiera ett högre förväntat kostnadsläge för köpta placeringar jämfört med vad som ingick i Socialnämndens budget 2023-2025 och säkerställa en kontinuitet i omställningsarbete inför införandet av ny socialtjänstlag.</p> <p>I Socialnämndens delårsbokslut för 2024 lyfts att även om årets resultat till stor del har präglats av större volymer av köpt vård och ekonomiskt bistånd än budgeterat samt kostnader för tillfälligt inhyrd personal har planer tagits fram för att säkerställa de strukturella förutsättningarna på längre sikt.</p> <p>Se även beslut om handlingsplan (socialnämndens sammanträde 2024-09-17) Infogas efter sammanträdet.</p>					
2.5	<p>Vänligen ange nämndens budget för helår, utfall delår och prognos helår samt ev. avvikelse fr budget.</p> <p>Beskrivning:</p> <p>I Socialnämndens budget för 2024-2026 anges att kommunbidraget år 2024 uppgår till 245,1 mnkr, vilket är en ökning om 9,4 procent eller 21,0 mnkr jämfört med kommunbidraget 2023. Ökningen består av en ramjustering om 10,7 mnkr för arbetsmarknadsenheten, en indexuppräkningsökning om 4,1 procent enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV) motsvarande 9,2 mnkr, kompensation för högre personalkostnader kopplat till pensionsutbetalningar om 1,9 mnkr samt en minskad resurskompensation om -0,8 mnkr utifrån en lägre befolkningstillväxt än tidigare prognosticerat. Resterande del av planperioden kommer den årliga ökningen av kommunbidraget att vara lägre jämfört med ökningen 2024. För 2025 förväntas kommunbidraget öka med 1,0 procent eller 2,4 mnkr och 2026 förväntas ökningen uppgå till 2,9 procent eller 7,3 mnkr. 2025 beräknas kostnadsökningar kompenseras genom indexuppräkningsökning om 0,9 procent och för 2026 med 2,6 procent.</p> <p>Inflationen påverkar Socialnämndens verksamhet i hög grad under 2024, liksom den har gjort under 2023. Detta märks framförallt inom uppräkningsökning av riksnorm, högre dygnspriser inom köpt vård och hyresuppräkningsökningar. Verksamhetskostnaderna har generellt räknats upp</p>				

med PKV för att kompensera kostnadsökningar. Volymförändringar och effekten av inflationen inom vissa områden förväntas dock överstiga prisindex vilket medför att dessa verksamheter kommer behöva anpassa verksamhetskostnaderna i motsvarande utsträckning.

I Socialnämndens delårsbokslut 2024 redovisas resultatet för bokslutsperioden med -6,8 mnkr, vilket är ett sämre utfall än vad som kunnat förväntas utifrån tidigare prognoser. Det prognosticerade resultatet för året uppgår till -5,0 mnkr och inbegriper att externa placeringar kommer minska under slutet av året.

Avvikelsena är primärt kopplade till tre kontogrupper, *personalkostnader*, *köp av tjänster och övriga kostnader*. Intäkterna är i nivå med budget och förväntas inte avvika i slutet av året. Kontogruppen består till största del av ersättning från Migrationsverket för integration och EKB samt hyresintäkter för lägenheter som hyrs ut i andra hand.

Personalkostnader består av lönekostnader för medarbetare och arvoden till uppdragstagare. Arvodena har ett utfall i nivå med budget och prognosticeras inte avvika i slutet av året. Lönekostnaderna har genererat ett överskott kopplat till vakanser, främst inom myndighetsutövande enheter inom avdelning unga och i viss mån till nämndens boenden. Även om det ackumulerade överskottet inte förväntas förbrukas har en del av vakanser behövt tillsättas med tillfälligt inhyrd personal för att upprätthålla rättssäkerheten och fullfölja det lagstadgade uppdraget. Kostnader för tillfälligt inhyrd personal är obudgeterade och redovisas under köp av tjänster. Prognosen för personalkostnader är en positiv avvikelse om 3,0 mnkr eller 2 procent av budgeterade kostnader.

Lokalhyror har ett utfall i nivå med budget och förväntas heller inte avvika i slutet av året.

Köp av tjänster inkluderar bland annat köpt vård och annan huvudverksamhet som utförs av annan huvudman samt tillfälligt inhyrd personal. Under året har volymerna för den köpta vården överstigit budgeterade nivåer relativt kraftigt, som nämnts ovan har även kostnader för tillfälligt inhyrd personal bidragit till en negativ avvikelse. I kontogruppen finns även en förvaltningscentral buffert som har varit in-tecknad i prognosen sedan april. Totalt förväntas kostnaderna avvika negativt med 5,0 mnkr eller 8 procent jämfört med budget.

Övriga kostnader, vilket till knappt 80 procent utgörs av ekonomiskt bistånd har under perioden en negativ avvikelse. Volymerna är ungefär 11 procent högre än motsvarande period föregående år och per augusti har inte effekterna av Alingsåsmodellen Framsteget fått något genomslag, på längre sikt förväntas utvecklingen i ett första skede avstanna och i ett andra skede vända. Prognosen för året är dock att ekonomiskt bistånd kommer avvika negativt mot budget. Resterande del av kontogruppen är främst kopplad till förbrukning, där har verksamheten varit restriktiv och kontona avviker positivt mot budget. Prognosticerad avvikelse för hela kontogruppen uppgår till -2,0 mnkr eller 5 procent av budget.

	Se även Socialnämndens delårsbokslut 2024 för mer information.
--	--

3	Intern kontroll	Ja	Nej	Delvis	Vet ej
3.1	<p>Finns det en fastställd internkontrollplan för 2024?</p> <p>Ange datum för nämndens beslut samt antal kontrollmål som ingår i internkontrollplanen.</p>	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning:</p> <p>Ja, se bilaga 1 i Socialnämndens budget 2024-2026, beslutad vid nämndens sammanträde 2023-12-12 § 63. Socialnämnden beskriver <u>tre identifierade risker</u> i denna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att försörjningsstödskostnaderna ökar • Bristande likabehandling • Att vi använder externa utförare där kriminella element finns bland anställda. <p><u>Fyra kontrollmål</u> ingår i internkontrollplanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att remisser till AME verkställs skyndsamt (kopplad till risk 1) • Att obehöriga personer ej går in i ärenden (kopplad till risk 2) • Att vi har en rättssäker handläggning inom vuxenområdet (kopplad till risk 2) • Kontroll av tillstånd från IVO (kopplad till risk 3). 					
3.2	<p>Har en riskanalys genomförts inför val av kontrollmål i 2024 års internkontrollplan?</p>	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning:</p> <p>Ja, se bilaga två i Socialnämndens budget 2024-2026, beslutad vid nämndens sammanträde 2023-12-12 § 63.</p>					
3.3	<p>Är nämnden/styrelsen delaktig i riskanalysen som ligger till grund för interkontrollplanen?</p>	☒	☐	☐	☐
<p>Beskrivning:</p> <p>Alingsås kommuns styrmodell, beslutad i fullmäktige (KF 2019-11-27 § 218) anger att varje förvaltning ska identifiera och definiera de områden som är särskilt viktiga för den egna verksamhetens kvalitet (kritiska verksamhetsfaktorer) genom en risk- och väsentlighetsanalys.</p>					

	Under hösten inför nytt budgetår tar socialförvaltningen tillsammans med socialnämndens förstärkta arbetsutskott fram kritiska verksamhetsfaktorer och även de kontrollpunkter som ska ingå i nämndens internkontrollplan. De kritiska verksamhetsfaktorerna ingår i den månatliga verksamhetsuppföljningen som under 2023 och 2024 har redovisats för nämnden en gång i kvartalet.				
3.4	Har uppföljning skett av internkontrollplanen för 2024?	☒	☐	☐	☐
	<p>Beskrivning:</p> <p>Rapportering av den interna kontrollen sker i samband med och biläggs både delårs- och årsrapport. Se Socialnämndens delårsbokslut 2024.</p>				
3.5	Upprättas en genomförande-/uppföljningsrapport avseende resultatet av genomförda kontroller?	☒	☐	☐	☐
	<p>Beskrivning:</p> <p>Ja, se ovan, 3.4. Resultatet redovisas som bilaga till delårs- och årsrapport. För varje internkontrollpunkt görs en bedömning om kontrollen är genomförd utan anmärkning/med försumbar anmärkning eller om kontrollen är genomförd med anmärkning.</p> <p>Följande signaler har använts i Socialnämndens delårsbokslut 2024 för bedömning av för respektive kontrollmoment:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontrollen är genomförd utan anmärkning/med försumbar anmärkning Kontrollen är genomförd med anmärkning 				
3.6	Hur ofta sker rapportering av uppföljning/resultatet av den interna kontrollen till nämnden/styrelsen?	☒	☐	☐	☐
	<p>Beskrivning:</p> <p>Se ovan, 3.4.</p>				

	Rapportering av kontrollen sker två gånger om året, i samband med och biläggs både delårs- och årsrapport.				
3.7	Fattar nämnden/styrelsen beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister?	☒	☐	☐	☐
	<p>Beskrivning:</p> <p>I samband med uppföljning av interkontrollplan vid upprättande av delårs- samt årsrapport sker en bedömning om det krävs omedelbara åtgärder från nämnden eller ej. Vid uppföljningen inför delårsbokslut 2024 identifierades ingen risk som bedömdes kräva omedelbara åtgärder från nämndens sida.</p>				

4	Övriga frågor
4.1	<p>Vilket arbete och aktiviteter genomför nämnden för att säkerställa en strategisk kompetensförsörjning inom sina verksamheter?</p> <p>Socialnämnden har fattat beslut om en kompetensförsörjningsstrategi (2019-09-24, § 84) utifrån arbetsmodellen ARUBA med tillhörande aktiviteter kopplat till områdena attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla, för att möta de utmaningar som vi står inför gällande kompetensförsörjning. Förvaltningen har arbetat aktivt i enlighet med den antagna kompetensförsörjningsstrategin och har under 2024 arbetat med en aktivitetsplan för att säkra kompetens-försörjningen.</p> <p>Aktuell aktivitetsplan för 2024 togs fram av förvaltningsledningen under december 2023. Planen innehåller totalt 26 aktiviteter, varav 9 sker löpande. Planen beskriver på vilket sätt respektive varje aktivitet kan kopplas till ARUBA och vem som ansvarar för att aktiviteten genomförs. Uppföljning av respektive aktivitet sker av förvaltningsledningen två gånger/år. Under 2024 har uppföljning hittills skett 2024-04-24, och planeras igen senast december månad 2024 i samband med att aktivitetsplan för 2025 tas fram.</p> <p>Innan sommaren 2023-06-16, genomfördes en workshop med fokus på kompetensförsörjning för myndighetsutövande personal och chefer som faciliterades av förvaltningens HR-stöd och kommunens HR-strateg. På workshopen deltog även fackliga representanter. Det material som arbetades fram under workshopen ligger till grund för aktiviteter i aktivitetsplanen 2024 och för 2024 års kompetensförsörjningsstrategi.</p> <p>Under 2024 är planen att förvaltningens medarbetare ska genomgå utvecklande medarbetarskap som syftar till att belysa medarbetarnas viktiga roll i verksamheten. Genom den kan också den medarbetardrivna utvecklingen stärkas. Förvaltningen har fortsatt att satsa på att öka trivsel och engagemang. Trivselaktiviteter har genomförts löpande under året, bland annat anordnades en trivseldag under våren och en inspirationsföreläsning under hösten, båda dessa aktiviteter riktades till samtliga medarbetare.</p>

	<p>I Socialnämndens delårsbokslut 2024 konstateras att förvaltningen har fortsatt arbeta aktivt med kompetensförsörjningens alla delar och har arbetat vidare med den aktivitetsplan som togs fram under 2023. Involvering och delaktighet i syfte att behålla befintlig personal har varit centralt. Framgångsfaktorer som förvaltningen ser i detta arbete är bland annat styrkortsarbetet där samtliga medarbetare är med och tar fram, följer upp och analyserar målen för sin verksamhet.</p> <p>Otillräcklig kompetensförsörjning samt utmaningarna med att rekrytera erfaren och kompetent personal ingår även i 2024 års risk- och väsentlighetsanalys, se fråga 5.1 nedan.</p> <p>Bilaga: Socialnämndens kompetensförsörjningsstrategi, Socialförvaltningens aktivitetsplan, Socialnämndens budget 2024-2026 samt Socialnämndens delårsbokslut 2024.</p>
4.2	<p>Hur ser personalomsättningen ut inom nämndens verksamheter?</p> <p>Av socialnämndens delårsbokslut 2024 framgår att de tidigare konstaterade utmaningarna med att rekrytera erfaren och kompetent personal till myndighetsutövande enheter har kvarstått hittills under året. Det har varit färre sökanden till utannonserade tjänster, en utveckling som även varit märkbar i kommuner i närområdet. Under året har anslag gjorts för att nå ut bredare och arbeta mer långsiktigt med marknadsföring och rekrytering.</p> <p>Se även tabell nedan, med uppgifter från verksamhetssystemet Hypergene avseende personalomsättning under helåret 2023, hämtat 2024-09-03.</p>

Personalomsättning under helåret 2023

	Externa avgångar	Omsättning externt (%)
Socialförvaltningen	-30	17,97%
Soc Avdelning Unga	-9	14,52%
ÖVerksamheter avslutade	-2	41,31%
Soc Förvaltningsledning	-1	34,24%
Soc Avdelning Vuxna	-7	12,30%
Soc Avdelning Stöd och arbete	-9	30,45%
Soc Avdelning Administration	-2	18,67%

5	Utmaningar och risker
5.1	Redogör för nämndens/styrelsens utmaningar och risker på kort och lång sikt (ange minst 5 områden)
	<p>Socialnämnden gav under 2021 förvaltningen i uppdrag att genomlysa nämndens utmaningar och förutsättningar de kommande fem åren, SN 2021-04-20, § 27. Syftet var att säkerställa en hållbar verksamhet där nödvändiga åtgärder vidtas med god framförhållning.</p> <p>Uppdraget redovisades på majnämnden som Utmaningar och budgetförutsättningar 2022 – 2026 Socialnämnden. Nämnden godkände genomlysningen och ansåg uppdraget fullgjort, SN 2021-05-19, § 31.</p> <p>De största utmaningarna bedömdes då vara en fortsatt ökning av kostnaderna för ekonomiskt bistånd, större efterfrågan av socialtjänstens insatser på grund av förväntad befolkningsökning med en förändrad befolkningsstruktur och de omställningar av verksamheten som krävs för att följa den nya socialtjänstlagen. Detta är utmaningar som kvarstår 2024 och som även lyfts i årets väsentlighets- och riskanalys.</p> <p>Utmaningar och risker på kort och lång sikt utifrån socialnämndens väsentlighets- och riskanalys 2024:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Att vi har en otillräcklig samverkan (Kritisk verksamhetsfaktor) Denna risk kvarstår från 2023. 2. Låg kostnadseffektivitet för utredningar (Kritisk verksamhetsfaktor) 3. Att försörjningsstödskostnaderna ökar (Nämndmål och internkontrollpunkt) 4. Att antalet aktualiserade personer inom Barn och Unga ökar (Kritisk verksamhetsfaktor). Även denna punkt kvarstår från väsentlighets- och riskanalys från 2023, men har avgränsats till enheterna vid de myndighetsutövande enheterna riktade mot barn och unga. 5. Att kostnaderna för köpt vård ökar (Kritisk verksamhetsfaktor) Kvar från 2023.

	6. Bristande likabehandling (Internkontrollpunkt). Innefattar två delar 2024: a) att vi har likabehandling i avgiftshandlingenb) att vi har en rättssäker handläggning inom vuxenområdet.
Rättssäker handläggning lyftes som en risk även i 2023 års-
väsentlighets- och riskanalys, men var då mer riktad gentemot
förvaltningens myndighetsutövning som helhet.7. Otillräcklig kompetensförsörjning (Kritisk verksamhetsfaktor)
Utmaningarna med att rekrytera erfaren och kompetent personal kvarstår
sedan 2023 års risk- och väsentlighetsanalys.8. Att vi använder externa utförare där kriminella element finns bland
anställda (Internkontrollpunkt). |
|--|---|

Källa: Socialnämndens budget för 2024-2026.